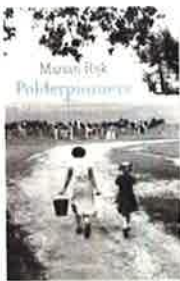

tingen met haar voorouders voorstelt

Boeroes is een heel persoonlijk boek geworden. Sitalsing gaat daarin ver, maar dat kan ze zich veroorloven omdat ze een bijzondere familie heeft die een bijzonder verhaal vertelt. Niet alleen zet ze een onbekend stuk Surinaamse geschiedenis op de kaart, ook vertelt ze een universele geschiedenis over migratie, over aanpassen, over kleur die soms vanbinnen zit. Sitalsing is voor anderen en zichzelf een raadsel. Bij een bezoek aan Suriname valt ze in gezelschap overal tussenin: 'Wie of wat was ik eigenlijk?' Haar conclusie is dat identiteit fluctueert: 'Wie je bent, zet je af tegen de omgeving, en die is variabel en dus glijden we van de ene rol in de andere alsof we dan weer het ene, dan weer het andere hoedje opzetten.' [EK]

Marian Rijk
Polderpioniers, Het verhaal van een boerenfamilie
(Amsterdam: Ambo Anthos 2016) 272 blz., € 19,99.

Ieder boerengezin krijgt er vroeg of laat mee te maken: de vraag wie de boerderij overneemt. Door de eeuwen heen moesten boerenzonen elke generatie opnieuw op zoek naar mogelijkheden om

zelf te kunnen boeren. Bij de familie van Marian Rijk zorgden erfkwesties meer dan eens voor vuisten op tafel en ander tram-melant. Schrijf al die verhalen nu eens op, werd Rijk door haar vader gesommeerd. Het resultaat is *Polderpioniers. Het verhaal van een boerenfamilie*.

Het boek gaat over het verleden van de katholieke geslachten Rijk en Lodiers; Zuid-Bevelandse en Brabantse plattelandsfamilies. De geschiedenis begint bij Adriana Rijk, dochter van een boerenknecht en betovergrootmoeder van de auteur. Halverwege de negentiende eeuw verlaat ze voor het eerst in haar leven het gehucht waar ze werd geboren en rijdt ze onder de poort van de grote stad Goes door. In die plaats verandert haar leven en raakt ze zwanger van een van de jongens in het gezin waar ze dienstbode is. Ruim een eeuw later eindigt de historie op de boerderij die Rijks grootouders, Kees Rijk en Naan Lodiers, in de drooggelegde Wieringermeer toegewezen hebben gekregen. *Polderpioniers* geeft een prachtig tijdsbeeld. Hoe zagen de wegen er vroeger uit? Hoe roken de mensen? Hoe bracht een dienstbode haar dagen door? Marian Rijk wilde zelf weten hoe het was om voor het eerst onder de Goese stadspoort door te rijden en heeft zich een beeld kunnen vormen van het leven van haar voorouders door te spitten en een grote stapel boeken te raadplegen. Haar meest bijzondere vondst: de meer dan honderd jaar oude foto's van het gezin Lodiers, een dik album met een groot slot. Een 'kippenvolalbum', volgens Rijk, want alle afbeeldingen waarop haar overgrootvader Marijn stond afgebeeld waren

eruit gescheurd. Tijdens haar zoektocht ontdekte Rijk waarom. De kracht van *Polderpioniers* zit hem niet alleen in de pakkende verhalen en geweldige details die Rijk boven tafel heeft weten te krijgen; het boek is zo goed door-dat Rijk laat zien dat de kwesties waar haar voorouders mee te kampen hadden, in zoveel Nederlandse gezinnen speelden. [EvdP]

Kim Heijdenrijk
Op zoek naar George. Een reis door de twintigste eeuw aan de hand van het leven van een onbekende man
(Nederloist den Berg: Uitgeverij Water) 288 blz., ill., € 19,90.

En bestaan in de kantlijn van de twintigste eeuw, zo zou je het leven van George Krul (1903-1980) het beste kunnen karakteriseren. George werd geboren in afwezigheid van een vader en groeide op zonder moeder, bij zijn grootouders, in een pleeggezin en in een weeshuis. Als jonge man diende hij tien jaar bij de mariniers, daarna leefde hij lange tijd in pensions en opvanghuizen. Op latere leeftijd vond hij liefde bij een weduwe. Hij trouwde met haar en samen leidden ze een onopvallend, teruggetrokken bestaan in Den Haag. In het voorjaar van 2015 kreeg

journaliste Kim Heijdenrijk bij toeval een levensteken van George in handen: een paar regels op een ansichtkaart die hij als dertienjarige naar een oom had verstuurd vanuit het beruchte weeshuis Groenestein in Den Haag. Die regels ontroerden Heijdenrijk zo dat ze wilde uitzoeken wat er van de jongen geworden was. Nauwelijks twee jaar later verschijnt nu *Op zoek naar George*, een boek over het leven van een onbekende, gewone man in de twintigste eeuw.

Vijftigertig jaar na de dood van George bleek het – ondanks de vasthoudendheid en inventiviteit van zijn biografe – een hele klus om hem een gezicht te geven. Zelfs in de meest letterlijke zin, want er zijn geen foto's van hem bekend. Heijdenrijk wist twee stiefkinderen op te sporen, maar verder lijkt er niemand meer te zijn die nog enige herinnering aan George heeft. Een makkelijke man was hij niet, eerder gesloten en stug – waarschijnlijk door zijn eenzame, harde jeugd.

Op zoek naar George is een experiment, dat ook voor genealogen van belang is. Hoe schrijf je een boek over een wildvreemde, hoe breng je verbanden aan in een leven vol gaten? Soms pakt de keuze van Heijdenrijk om lacunes in Georges 'kleine geschiedenis' op te vullen met episodes uit de 'grote geschiedenis' niet goed uit, omdat de afstand tussen beide te groot is. Het ontbreken van een notenapparaat is ook een gemis, omdat nu niet altijd duidelijk is of de weergave van een bepaald detail op een bron berust of op verbeelding. Toch slaagt Heijdenrijk er met haar soepele stijl in de lezer bij de les te houden en aan te zetten tot nadenken. Begrip voor de ander, dat is de moraal van deze bijzondere geschiedenis, krijg je pas als je je best doet om hem écht te leren kennen. [CG]